

Kompetencie a vzájomné vzťahy medzi obecným zastupiteľstvom a starostom

(analogicky sa vzťahuje na mestské zastupiteľstvo a primátora)

Trojdelenie moci v samospráve

- 1. Obecné zastupiteľstvo – zákonodarná**
- 2. Starosta obce – výkonná**
- 3. Hlavný kontrolór obce- kontrolná**

Ústava SR

Určuje základné princípy právneho štátu a to v čl. 1 a 2

Čl. 1

(1)

Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

(2)

Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

Čl. 2

(1)

Štátna moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov alebo priamo.

(2)

Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobe, ktorý ustanoví zákon.

(3)

Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Z uvedeného vyplýva, že každý štátny orgán môže konať len na základe práva a musí hľadať pri svojej rozhodovacej činnosti či má možnosť (právomoc) konať istým spôsobom.

Čl. 64a

Obec a vyšší územný celok sú samostatné územné samosprávne a správne celky Slovenskej republiky združujúce osoby, ktoré majú na ich území trvalý pobyt. Podrobnosti ustanoví zákon.

Čl. 69 ods. 1

Orgánmi obce sú

a) obecné zastupiteľstvo,

b) starosta obce.

Tento čl. definuje rovnocenné postavenie oboch orgánov, deklaruje ich vzájomný vzťah bez ohľadu na ich postavenie upravené zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších prepisov.

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších prepisov

V §4 ods. 2 definuje skutočnosť, že prostredníctvom orgánov obce sa vykonáva samospráva obyvateľov obce

Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce

- a) orgánmi obce,*
- b) miestnym referendom,*
- c) zhromaždením obyvateľov obce.*

Z tohto ustanovenia vyplýva, že obidva orgány – starosta obce a obecné zastupiteľstvo vykonávajú „vôľu“ obyvateľov obce a tento princíp stanovuje, že legitímny mandát starostu a zastupiteľstva získaný vo voľbách je rovnako silný.

Starosta (primátor)

Kompetencia starostu je vymedzená negatívne – t.j. starosta rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené obecnému zastupiteľstvu. Štatutárom obce je starosta, je v pozícii zamestnávateľa, prostredníctvom prednostu dáva pokyny, vedie a kontroluje činnosť úradu. Základné kompetencie starostu sú definované v § 13, §13b a §17 zákona o obecnom zriadení.

Obecný úrad

Zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti starostu a obecného zastupiteľstva. Obecný úrad môže viesť **prednosta**, ktorého menuje a odvoláva starosta. Prednosta sa môže zúčastňovať rokovaní zastupiteľstva s hlasom poradným.

§ 16 ods. 1

Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom

Obecné zastupiteľstvo

Základné kompetencie obecného zastupiteľstva sú demonštratívne (neuvádza všetky kompetencie) vymedzené v §11 ods. 4 zákona o obecnom zriadení

§11 ods. 4)

Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené
a) určovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce a s majetkom štátu, ktorý užíva, schvaľovať najdôležitejšie úkony týkajúce sa tohto majetku a kontrolovať hospodárenie s ním,

b) schvaľovať rozpočet obce a jeho zmeny, kontrolovať jeho čerpanie a schvaľovať záverečný účet obce, vyhlásiť dobrovoľnú zbierku a ustanoviť jej podmienky, schvaľovať emisiu komunálnych dlhopisov, schvaľovať zmluvu uzavretú podľa § 20 ods. 1, rozhodovať o prijatí úveru alebo pôžičky, o prevzatí záruky za poskytnutie návratnej finančnej výpomoci zo štátneho rozpočtu; v rozsahu určenom zastupiteľstvom môže zmeny rozpočtu vykonávať starosta,

c) schvaľovať územný plán obce alebo jej časti a koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce,

- d) rozhodovať o zavedení a zrušení miestnej dane a ukladať miestny poplatok,
- e) určovať náležitosti miestnej dane alebo miestneho poplatku,
- f) vyhlasovať miestne referendum o najdôležitejších otázkach života a rozvoja obce a zvolávať zhromaždenie obyvateľov obce,
- g) uznávať sa na nariadeniach,
- h) schvaľovať dohody o medzinárodnej spolupráci a členstvo obce v medzinárodnom združení
- i) určiť plat starostu podľa osobitného zákona a určiť najneskôr 90 dní pred voľbami na celé funkčné obdobie rozsah výkonu funkcie starostu; zmeniť počas funkčného obdobia na návrh starostu rozsah výkonu jeho funkcie,
- j) voliť a odvolávať hlavného kontrolóra obce (ďalej len „hlavný kontrolór“), určiť rozsah výkonu funkcie hlavného kontrolóra a jeho plat, schvaľovať odmenu hlavnému kontrolórovi,
- k) schvaľovať štatút obce, rokovací poriadok obecného zastupiteľstva a zásady odmeňovania poslancov,
- l) zriaďovať, zrušovať a kontrolovať rozpočtové a príspevkové organizácie obce a na návrh starostu vymenúvať a odvolávať ich vedúcich (riaditeľov), zakladať a zrušovať obchodné spoločnosti a iné právnické osoby a schvaľovať zástupcov obce do ich štatutárnych a kontrolných orgánov, ako aj schvaľovať majetkovú účasť obce v právnickej osobe,
- m) schvaľovať združovanie obecných prostriedkov a činností a účasť v združeniach, ako aj zriadenie spoločného regionálneho alebo záujmového fondu,
- n) zriaďovať a zrušovať orgány potrebné na samosprávu obce a určovať náplň ich práce,
- o) udeľovať čestné občianstvo obce, obecné vyznamenania a ceny,
- p) ustanoviť erb obce, vlajku obce, pečať obce, prípadne znelku obce,
- q) vydávať súhlas s pričlenením obce

Zastupiteľstvo má celý rad ďalších možností zapojenia sa do práce obce a nepriamo ovplyvniť prácu obecného úradu.

Vzťah zastupiteľstva a starostu je rovnocenný, zastupiteľstvo nemôže ukladať starostovi úlohy a naopak.

Orgány obecného zastupiteľstva

Orgánmi obecného zastupiteľstva sú komisie, ktoré sú poradnými, iniciatívnymi a kontrolnými orgánmi zastupiteľstva. Konajú len vo vzťahu k zastupiteľstvu a nemajú kompetencie voči tretím osobám a voči zastupiteľstvu sú vo vzťahu podriadenosti.

§15 ods. 1

Obecné zastupiteľstvo môže zriaďovať komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány.

Hlavný kontrolór (HK)

Hlavného kontrolóra volí a odvoláva obecné zastupiteľstvo. Jeho postavenie a činnosť je upravená v § 18 a nasl. zákona o obecnom zriadení. HK sa za výkon svojej funkcie zodpovedá zastupiteľstvu, ktoré mu môže ukladať „úlohy“ v rámci kompetencií HK.

§ 18f

Úlohy hlavného kontrolóra

(1) Hlavný kontrolór

a) vykonáva kontrolu v rozsahu ustanovení § 18d,

- b) predkladá obecnému zastupiteľstvu raz za šesť mesiacov návrh plánu kontrolnej činnosti, ktorý musí byť najneskôr 15 dní pred prerokovaním v zastupiteľstve zverejnený spôsobom v obci obvyklým,
- c) vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu obce a k návrhu záverečného účtu obce pred jeho schválením v obecnom zastupiteľstve,
- d) predkladá správu o výsledkoch kontroly priamo obecnému zastupiteľstvu na jeho najbližšom zasadnutí,
- e) predkladá obecnému zastupiteľstvu najmenej raz ročne správu o kontrolnej činnosti, a to do 60 dní po uplynutí kalendárneho roku,
- f) spolupracuje so štátnymi orgánmi vo veciach kontroly hospodárenia s prostriedkami pridelenými obci zo štátneho rozpočtu alebo zo štrukturálnych fondov Európskej únie,
- g) vybavuje sťažnosti, ak tak ustanovuje štatút obce,
- h) je povinný vykonať kontrolu, ak ho o to požiadala obecné zastupiteľstvo alebo starosta, ak vec neznesie odklad,
- i) plní ďalšie úlohy ustanovené osobitným zákonom.
- (2) Hlavný kontrolór sa zúčastňuje na zasadnutiach obecného zastupiteľstva a obecnej rady s hlasom poradným; môže sa zúčastňovať aj na zasadnutiach komisií zriadených obecným zastupiteľstvom.
- (3) Hlavný kontrolór je oprávnený nahliadať do dokladov, ako aj do iných dokumentov v rozsahu kontrolnej činnosti podľa § 18d.
- (4) Hlavný kontrolór je povinný na požiadanie bezodkladne sprístupniť výsledky kontrol poslancom alebo starostovi.

Spracovala: Mgr. Eva Rupcová
právnička mesta

V Novej Bani 13.12.2021